

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10., in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
nu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konzorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Prezvzvišeni in preljubljeni naš nadpastir obhaja danes svoj god. Bog Mu kmalu povrni in utrdi zdravje, da prevzame zopet svoje posle. Priporočamo vsem vernikom, da se ga iskreno spominjajo v svojih molitvah!

P. n. gg. naročnike prosimo, da potrpe, ker dobé list pozno. Zakasnila ga je za en dan nedelja, za en dan pa državno pravništvo, katero je list zaplenilo kakor sledi:

Gospod J. Marušič
odgovorni urednik tednika „Prim. List“
tukaj.

Obveščujem Vas, da sem današnja številka tednika „Primorski List“ zaradi sestavka „Mir“ od začetka do besede „tega ne privoščite?“ zaplenil, in da je ob enem vže tukajšno c. kr. glavarstvo naproseno, naj zaseže vse primerke nahajajoče se v vredništvu, v Hit. tiskarni, v prodajalnicah in družih javnih prostorih.

V Gorici dne 21. junija 1897.

C. kr. državni pravnik:
VIDULICH.

Mir?

„Mir“, se čuje od vseh strani, mir želimo tudi mi; Mir je tudi v našem razburjenem mestu mogoče na temelju krščanske pravičnosti, katera pripozna in jamči vsakemu — tudi Slovincu — njegove pravice. Brez pravice je mir le — pobžna želja. Te pravice — prosimo, da zahtevamo i mi...

Morda bode ugovarjali: Mi vam ne odreknjemo vaših pravic. Imejte svoje narodne šole, slovenske uradnike, slovenske pridige, a le zunaj na deželi, tu v mestu smo mi gospodarji, tu mora vladati izključno le naš italijanski jezik. Gospoda! je li to pravično?

Ne! Cela goriška okolica, katera je izključno slovenska ima z vami meščani skupno eno in isto okrajno sodišče in eno in isto okrajno sodnijo, en deželni zbor in odbor in vse druge nižje in višje uradnike. In vi hočete, naj bi se vam na ljubo tudi z nami uradovalo v italijansčini! Tega ne moremo dovoliti. Z vami naj se uraduje v italijanskem, z nami pa v slovenskem jeziku. To zahtevamo in od tega ne odstopimo nikdar, ker do tega imamo naravno in božjo pravico.

Pa tudi trdite, da v mestu mora ostati italijansčina vedno in izključno vladajoči jezik, nima trdne podlage. Kajti v Gorici ne prebiva le nekoliko slovenskih hlapcev in služkinj, kakor neresnično vedno in vedno ponavljajo „Corriere“ in njegovi somišljeniki, mariveč v Gorici najdemo Slovence vseh slojev: posestnike, uradnike, zdravnike, odvetnike, profesorje, učitelje, trgovce, obrtnike, zasebnike itd., kateri imajo družine in otroke.

Ako bi se izvršila povsem pravična in nepristranska štetev, bi se izvestno našlo, da v Gorici je najmanj dobra tretjina Slovencev.

In ali nimajo tudi ti pravice, da morejo kot Slovenci v mestu živeti ter svoje otroke v maternem jeziku izgojiti in izšolati? Je li toraj pravično, da jim mesto tako trdovratno odbiva slovensko šolo ter jim še v cerkvi ne privoščijo poslušati besedo božjo v svojem jeziku!

Gospoda! Vi bodite in ostanite Italijani, tega vam nihče ne brani, a nikar ne zahtevajte od nas, da vsak, ki se v mestu naseli, se mora svojemu narodu izneveriti in postati Italijan.

Zagotovimo vas, da dokler od teh krivičnih in nenaravnih zahtev ne odstopite, ne bode miru ne v mestu ne na deželi.

Naj se torej še toliko trdi v „Cor-

rieru“ ali pa sicer od zgoraj!, da treba napraviti mir, in treba ustvariti kak *modus vivendi*, mi takim sladkim besedam nič ne verujemo, se od takih zmernih političnih akcij in bodočega zmernega časopisa(?) prav nič ne nadajamo. Mi ostanemo i naprej radikalni, kot doslej, dokler se ne bodo zmešali in krščanski življenji mej Italijani v mestu z nami vred uvrstili v boj proti vladajoči irredenti in se ne bali (!) javno priznati pa tudi z nami vred ob strani dejanjskega sopati tudi za Slovencev naravno in italijansko opravičene težnje!!!

Vemo pa, da gospoda, katera ima sedaj mestno krmilo v rokah, je nedostopna za vsak dober svet in pouk, ki bi le količkaj vgaljal Slovincem. Dokler bode ta radikalna, židovsko-liberalna svojat mesto vladala, je vsako sporazumljenje nemogoče. Saj ravno ona je v zadnjih letih nasprotje med prej mirnimi Italijani in Slovenci v mestu in v okolici močno poostrišla.

Hočete torej mir dajte, uničite oziroma vzemite žezlo iz rok vsem onim strankam in stranicam, katerih političen kompas — je reklo: *Gorizia è italiana!*

Ta bi bila lepa, da bi mi naše ljudstvo zopet puščali v kreplje naših narodnih in verskih nasprotnikov, dokler ne bi v odločilnem trenutku zapihala od zgoraj, kakor pred leti, nam presovražna sapa in bi se naš narod znašel še v večem političnem prepadu, kakor pa ob zadnjih dogodkih!

Ne, od zgoraj za enkrat ne moremo pričakovati prav ničesar; še manj pa od „Corriere“ itd.; če kaj upamo, se nadajamo od miroljubnih meščanov volilcev pred vsem trgovcev in obrtnikov, ki naj bi delali z vsemi močmi na to, da pri prihodnjih volitvah v mestni zbor izbacemo iz njega židovsko, italijansko fanatično kliko, ter izvolijo bolj zmerne in Slovincem pravične elemente pa tudi upoštevajo pri mestnih starešinah dobro tretjino goriškega mestnega prebivalstva, ki je neoporečno slovenska.

Ako bo tako izvoljeni mestni municipij pravičen in strpen nasproti Slovincem, ako jim ne bo kršil več njih verskih in narodnih pravic, ako prenehajo v mestu znane ostudne p-ovke in zaničevanja na drugorodne someščane in sodeželane, ako se ne bodo mazali trgovcem slovenski napisi, ako se bo na vezala torba nekaterim jezičnim laškim časopisom s kratka, ako se bodo Slovenci spoštovali kot narod potem bode mir zavladal med nami.

Torej na delo, katoliški Italijani, na deio! Organizujte se na Slovincem pravični podlagi... In vobis est... Rekli smo!

Kongrua.

II.

Marsikdo bi morda hotel dvomiti, da so po novi postavi naši vikarijati povišani v ekspositure. A to je povsem gotovo. §. 2. pravi med drugim tudi takole: Ta minimalni dohodek (govori tu o kapelanih, kateri bodo živeli visoko plačeni letnih 300 f.) se poviša za 160 f. onim kapelanom, kateri opravljajo duhovsko službo pri kaki cerkvi, katera leži zunaj župnijskega sedeža (außerhalb Pfarrortes). Torej v zadnjem članku imenovani vikarijati so po novi postavi kaplanije pri cerkvah zunaj župnijskega sedeža. Tu opominjam, da sem se držal pri naštevanju vikarijotov letošnjega škofijskega direktorija. Lahko je mogoče, da je kaka pomota. Kobiljaglava in Nabrežina sti menda kuraciji. V slučaju pomote naj blagovole č. gg. vikarji naznačiti to uredništvu.

Slisal sem tudi, da nekemu vikarju, kateri je nastopil službo lanske jesen, ko o novi postavi ni bilo ne duha ne sluha, Preč. kn. n. Ordinarijat ni hotel dati spričevala o samostalnosti. Njegovi predniki so vživali l. 600 f. A spričevalo je prašal še le potem, ko je državni zbor že bil skrpal novo postavu. Preč.

kn. n. ordinarijat se je menda skliceval na novo postavu, §. 14 nove postave pa določa, kakor bomo videli, v prid dosedajnim vikarjem. Ali je dotični vikar vsejedno ugovarjal na ministerstvo proti odloku namestništva, ne vem, a ta slučaj nam priča, da so vikarijati močno prizadeti po novi postavi, ker se preč. ordinarijat nanjo sklicuje, še preden je sankcionirana. Ta degradacija od strani vlade je povsem krivična. Naši vikarijati niso bili nikakor ekspositure, ampak so bili dosedaj župnikom skorej enakoveljavni kolikor pred vlado tolikor pred ordinarijatom. Odvisnost od župnikov je bila malenkostna in brez pomena. Vendar pa niso bili instalirani. Ordinarijat jih je lahko prestavil svojevoljno. A vendar niso bili nikedar kapelani, kakor jih sedaj nova postava imenuje. Poleg gmotne škode, bodo imeli tudi moralno ponižanje.

Da je nova postava v gmotnem oziru stvar za goriško duhovščino poslabšala, smo videli že zadnjikrat. Preglejmo stvar bolj natanjko. Vstanove se ne bodo vštenele. Res je, da nekoje župnije imajo mnogo vstanov. A vendar vse vstanove ne dosežajo niti polovice, kar vikarji izgube. Govorimo konkretno. Župnija Kanal bi morala imeti toliko vstanov, kolikor zgube Plave, Deskle, Gorenje Polje, Zapotok, Srednje in Avče, torej nad 800 f. Nemski Rut, toliko, kolikor zgubita Stržišče in Obloke, Podmelec, kolikor zgubi Grahovo, Kobarid, kolikor zgube, Kred, Borjana, Sedlo, Ternovo, Sentviška Gora kolikor zgubita Pečine in Ponikve, Devin, kolikor zgube Doberdob, Jamlje, Temnica, Brestovica, Mavhinje, itd. itd.

Vsak pa dobro vè, da je le malo župnikov, kateri bi imeli vstanove do 100 f. ali pa še več. Navadno imajo župnije male vstanove. Ako vzamemo za vsakega župnika povprečno 50 f vstanov, mora vsak pripoznati, da smo previsoko segli. Gledé vstanov vikarjev in kuracij pa lahko po vsej pravici trdimo, da nimajo povprečno niti po 20 f. Morali bi od 140 f. za katere bodo vikarjati pri krajsani, odbiti 20 f. potem vdobimo pravo mero, po kateri razvidimo, koliko gmotne škode bo trpela goriška duhovščina vsled nove postave. Primera je 120 f zgube vikarijotov proti 50 f. dobička župnij Verhu tega bodo vikarji ponižani v eksposite, kakor rečemo vsled §. 2. nove postave.

Nova postava določa v §. 44. tistim duhovnikom, kateri ob početku nove postave vživajo višjo kongruo, kakor jim jo nova postava odkazuje, tudi naprej višjo kongruo, dokler bodo ostali na onem mestu, kjer so. Vsi dosedajni vikarji imajo pravico do 600 f. Te pravice jim novo postava ne odjemlje. Do svoje smrti bodo imeli dosedajno plačo. A to le v slučaju, da ostanéjo kjer so. Kakor hitro stopi nova postava v veljavo, ter se morda koji vikar preseli na drug vikarijat, zgubi on in njegov naslednik pravico do 600 f.

Kaj je torej storiti če je že tako vse zgubljeno? Še ena pot je, pa tudi ta je negotova. Morda bi kedo rekel vikarji naj ostanéjo na svojih mestih, pa bodo pri sedajni kongruji. A to ni vsakemu mogoče. Kedor je v hribih, morda že tudi prileten, ne more dolgo tam ostati. Na starost si bode vsak pomagal v nižavo, če bo mogoče na župnijo ali kuracijo, že zaradi pokojnine.

Zato se pripeti prav gotovo, da v desetih ali 14 letih bodo že vsi dosedajni vikarji na družih mestih, in njih nasledniki bodo vživali le 460 f. na leto. Ostaja pa še ena edina pot, pot vzajemne prošnje.

Dr. Gregorčič je predlagal o priliki sklepanja nove postave naslednjo resolucijo:

Visoka c. k. vlada se pozivlja, naj bi dobrohodno uvaževala predloge prečastitih ordinarijotov glede pripoznanja samostalnosti lokalnih kapelanij in župnijskih vikarijotov. Ta resolucija je bila sprejeta. Opiraje se na to resolucijo mo-

rejo vikarji skupno podati prošnjo na preč. kn. n. Ordinarijat, naj bi posredoval po visoki k. vladi, da se krivično postopanje z vikarijati v goriški nadškofiji odpravi, ter da se povzdignejo v kuracije, kakor so že povzdignili pod Madeyskim nekatere. Kak vspeh bo njih prošnja imela je neznano. Imeli pa bodo vendar zavest, da so vse poskusili, kar je bilo mogoče. Gotovo bode prečastiti knezonadškofijski ordinarijat njih prošnjo uvaževal, ter pri vladi poskusil, da se njih pravični zahtevi zadovolji. A časa ne smemo zgubljati. Zakaj če se zamudi, bilo bi za vselej zamujeno. Prošnji č. gg. vikarjav naj bi se pridružili tudi sami vikarjani, oziroma naj bi tudi dotična županstva ob enim se obrnila na prečastiti ordinarijat in na vlado. Morda bo kaj izdalo. A še enkrat, časa ne zgubljati.

Nova postava še ni sankcionirana. Skoraj gotovo stopi v veljavo z letom 1898, ob priliki petdesetletnice našega veličanstva presvitega cesarja. Tudi državni uradniki pričakujejo ureditev svojih plač o tej priliki. Samo ob sebi se razume da so za državne uradnike drugači skrbeli, kakor za duhovnike. Časa ni torej mnogo. Še pol leta, ali h večemu še leto dnij in potem bo postava sankcionirana. Presviti cesar bo 4. decembra 1818 praznoval 50 letnico svojega vladarja. A gotovo bodo že poprej skrbeli, da o tistem času bodo že uživali uradniki svojo novo plačo, z njimi pa tudi duhovniki svojo skromno. Zato bi morali hiteti gg. vikarji, ako bi hoteli kaj doseči. Ko bode postava sankcionirana, potem bo vprašanje o goriških vikarijatih zapečaten.

Moja misel je, naj bi poseben odbor vso zadevo vzel v roke, ter prošnjo vtemeljil, jo poslal prizadetim v podpis ter jo odslal na pristojno mesto. Morda bo kaj izdalo. Ako le eden edini prosi, se navadno na njegovo prošnjo ne ozirajo, prošnje vseh skudaj pa ne more vlada tako prezreti. Odbor naj bi bil oni, katerega je duhovščina bila izbrala lanske leto, da bi sestavil peticijo na državni zbor. Lanska peticija je bila res krasna, kolikor stilistično tolikor po vsebini, žal, da je bila brezvspešna.

Odbor je pa lanske leto imel stroške, pa menda nobeden jih ni povrnil. Tudi smo bili poslali dva odposlanca na Dunaj. Imela sta tudi izdatne stroške, pa nobeden jim ni povrnil do sedaj niti novčica. Bilo je izgovorjeno, da podari vsak duhovnik 1 f. Ta denar naj se porabi za potne izdatke in za tiskovine. Duhovščina naj bi tudi letos vzajemno postopala gledé lanskih in letošnjih stroškov. Vsak naj pošlje 1 f na lanski odbor v Gorico. Odbor pa naj bi lahko dober, da bi tudi letos stvar o vikarijih vzel v svoje spretno roke, ter jo dovel do srečnega izida. Ako je kedo drugačnih mislij, ter ve za boljši predlog, na dan z njim. „Primorski list“ naj pa blagovoli svoje predale odpreti, ter poseben prostor odločiti za morebitne predloge.

Kmetijske zadrug

S kmetom se je dosedaj postopalo liki pasterka. Dasi je steber države, dasi sloni na njem vsa teža davčna, krvna in denarna, je vendar država dosedaj zanj vse premalo storila. Če je tudi sem in tje vlada predložila kako predlogo, ki bi služila v prosep kmetijstvu, se je navadno pokopala v kakem odseku. Čuditi se pa temu ni, saj so v bivši zbornici imeli še vedno največji vpliv židje in kapitalisti.

Tako je vlada vže dne 10. oktobra 1893 predložila zbornici načrt zakona o kmetijskih zadrugah. A čela predloga je zaspala v arhivu gospodarskega odseka. V lanski jeseni pa je novi poljedelski minister načrt odtegnil, ter letos z novim zasedanjem ga dopolnjenega in popravljenega predložil zboru. Upanje je, da se vsaj v jeseni sprejme zakon o ustanovitvi kmetijskih zadrug.

O koristi in važnosti kmetijskih zadrug je govoril naš list obširneje vže

lansko leto, vendar hočemo nekoliko pojasniti nekatere važnije točke vladinega načrta.

Vsak sodni okraj bode imel svojo okrajno in vsaka dežela svojo deželno kmetijsko zadrugo.

Zadruga bode prisilna in vsak posestnik, ki ima zemljišče v kakem sodnem okraju, bode moral biti član dotične kmetijske zadruge. Vsi člani okrajnih zadrug so tudi člani deželne zadruge.

Zadružnina se bode plačevala z naklado na državni zemljiški davek. Davkarije odposljejo nabrane svote zadrugam.

Vživale pa bodo te zadruga razne olajšave; tako pri plačevanju davkov, oproščenje pristojbin in kolekov pri lastninskih izpremembah, znižanje železničnih voznin itd.

Delokrog kmetijskih zadrug bode zelo obširen. Glavni njih namen je, da se bodo prideli skupno prodajali in vse za kmetovanje potrebno skupno kupovalo. Zadruga bode napravljale svoja skladišča, kjer se bode shranjevalo blago zadržanov, naročevala kmetijske stroje. Zadruga bode pospeševala osebni kredit kmetov, podpirale bodo posojilnice, posebno Reifeisenove, posredovale pri raznih zavarovanjih, prirejale poučne shode i. t. d.

To za kmetijstvo velepomembno vladno predlogo mora vsaki prijatelj ljudstva z veseljem pozdraviti. Tudi mi smo se razveselili tega načrta. Le para graf 20 nam ne ugaja, ker utegne postati osodopoln za slovensko narodnost. Po tem zakonskem načrtu se namreč dosedanjí deželni kulturni sveti spremene v deželne zadruga. Ako ima dežela kulturni svet po narodnostih razdeljen v oddelke (na Češkem), se ustanovi toliko deželnih zadrug, kolikor ima kulturni svet oddelkov. Pa tudi okrajne zadruga se v takih deželah pridruže oni dež. zadrugi, h kateri spada po narodnosti. Da bi se tudi v drugih deželah z dvojno narodnostjo ustanovile po narodnosti ločene deželne in okrajne zadruga, o tem zakonski načrt ne govori. In ravno ta okoliščina je skrajno nevarna za prosep zadrug in narodnost i Slovencev. Po tem načrtu bi se pri nas na Goriškem, v Istri, Štajerskem in Koroškem ustanovila samo po jedna deželna zadruga. Kolika nevarnost za slovensko narodnost. Slovenci bi bili v teh zadrugah izročeni v popolno oblast narodno nasprotnim deželnim zastopom. Kako znajo naši so sedje vsako napravo izrabljati v svoje namene, je predobro znano. Ves vpliv na zadruga bi naši narodni nasprotniki izrabljali v to, da bi raznarodili Slovence. Ti bodo branili svoje pravice in tako bode v zadrugah vladal narodni in politični boj, delo za gospodarski napredek pa bode zaspalo. Da bodo zadruga res uspešno delovale v prosep kmetijskega stanu, treba jih razdeliti po narodnosti. Zato se morajo člani naše krščanske narodne zveze potegniti z vso odločnostjo, da obvelja predlog posl. v. Berkasa, naj se zadruga ločijo po narodnostih. Ako naši poslanci ne dosežejo tega, potem nam Primorcem kmetijske zadruga bode ne samo nič koristile, marveč škodovala v narodnem pogledu. To važno točko priporočamo v prevdarek vsem kmetovalcem in njih prijateljem, ter naj se po tem bodisi na shodih, bodisi po občinskih zastopih izjavljajo za to, da se po vseh deželah z mešaním prebivalstvom ustanove po narodnostih ločene deželne in okrajne zadruga. Take izjave bodo najboljša opora poslancem, kedar pride stvar na vrsto v državni zbornici.

Na delo v prosep kmetijstva in obrambo naše narodnosti.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar o jezikovnih naredbah. Zanimive so besede, katere je izgovoril cesar, ko je rekel pri vsprejemu klubovih načelnikov baronu Dipauliju: „Ko bi bil jaz tega mnenja, da morejo jezikovne navedbe za Češko in Moravsko le kolikaj škodovati nemškemu narodu, bi jih ne bil nikoli izdal. Toda jaz vem, da so le pretveza za druge namene. Zato me veseli, da so se vsaj zastopniki katoliških, popolno nemških alpskih dežel pridružili večini“. Te besede je cesar Nemcu govoril, ter jih je Dipauli razglasil s cesarjevim dovoljenjem.

Avstrijski socialni demokratje so imeli za Binkošti strankarski shod na Dunaju. — Shod je bil jako suhoparen, veseli so ga bili samo dr. Adler in drugi židovski voditelji, ker so jo za enkrat še po ceni odnesli ter bodo se še nadalje mastili ob delavskih žaljih.

Socijalistična agitacija se po Ma-

žarskem vedno bolj razširja, tako da je vladi že v veliko preglavico. Binkoštno-socialističnega shoda v Budimpešti se je vdeležilo celo 28 vseučilišnikov, izmed katerih bode enkrat 27 profesorjev. Čudno je, da imajo ti gospodje svoja socijalistična zborovanja kar na univerzi. — Pa tudi med kmeti se že prikazuje sad socijal. rovanja. V Elemeru se je pretekli teden vzdignilo 700 kmetov zoper židovskega najemnika Ig. Löwy-ja. Bili so oboroženi z vilami in kosami. Štirje žandarji so streljali na upornike, 2 ubili in 7 težko ranili. Sedaj pa so kmetje planili na žandarje in 2 grozovito zmesarili z kosami. Vojaštvo je naredilo mir in 40 upornikov odpeljalo v zapor. Mnogo so temu krivi krivični gospodarji.

Katoliško učiteljsko društvo za Češko se je ustanovilo. Društvu je vze pristopilo 110 učiteljev in 16 učiteljic. Novemu društvu želimo, da bi se krepko razirjalo! In pri nas Slovencih?

Shod v Hebu. Vodje nemških kričarjev so hoteli v Hebu prirediti velikansk shod, na katerem bi hajsali ljudstvo proti jezikovni naredbi. Vlada pa je shod prepovedala. Vsled tega so nemški kričarji vso jezo utopili v — pivu.

Vnanje države.

Kralj siamski v Vatikanu. Pretekli dni vsprejel je Leon XIII. kralja iz Siamu v Vatikanu s častmi, kakor se navadno skazujejo vladarjem.

Španska ministerska kriza je ugodno rešena. Ostalo je dosedanje konservativno ministerstvo. Kraljica pa je naročila, da isto skrbi za drugege poveljnika na Kubi.

Grško-turška mirovna pogajanja. Kakor je razdvojenost evropskih vlad bila vzrok, da se je vnela vojska mej Grki in Turki, tako je sedaj ista razdvojenost kriva, da se toliko časa vrše brezuspešna pogajanja za mir. Nevošljivost mej Anglijo in Rusijo je prava voda na turški mlin. Turek bo sedaj mnogo več dobil, kakor se je v začetku mislilo. Grk pa mora premisljevati svoj nepremišljen korak ter gledati, kako turški vojaki liki kobilice pustošijo Tesalijo.

Francoskega predsednika so hoteli ubiti. Ko se je peljal k dirki razpočila je v bližini cev, prirejena v bombo; vendar nihče ni bil ranjen. Napadovalec še niso vjeli. Nekega policaja je množica namesto napadnika prijela in ga tako pretepla da je nevarno bolan.

V Belgiji prebivalstvo zahteva preosnovo vojaštva, tako, da bo moral vsak osebno zadostiti vojaški dolžnosti in da mu ne bo mogoče se odkupiti odkupiti se.

Londonske slavnosti. Prihodnje dni slave Angleži velike slavnosti. Angleška kraljica Viktorija obhaja te dni šestdesetletnico svojega vladarstva. Ima veliko ljubezen do Anglije in neprestano skrb za blagor svojih podložnih. Njeno ime bo v zgodovini Angleške slovelo.

Dopisi.

Iz Črnič. — Neka leta že se smrt kaj rada spravlja na tukajšnje bogatinske hiše. Zadevala jih je po premožnosti od zgorej dol prav občutno. Bolkova, Lebanova, Pignatarijeva vedo dobro, kaj je žalost. Te dni je bila na vrsti četrta. Zaspala je v Gospodu še v krepkih letih gospa Marija Kosovelova, skrbna gospodinja, dobrotnica revežem, dobra kristijana. Pogreb je bil bliščoben. Vsaka hiša je v ta namen dobila lepo svečo. Tudi venci so se lesketali. Ne bom jih pa našteval. Moj namen je bolj, pohvalno omeniti tisti venec, katerega ni bilo. Namreč: najstarejši sin blage rajnke, gospod Valentin Kosovel, nadoficijal pri c. kr. finančnem uradu, je mesto venca izročil deset forintov za tukajšnje vboge. Kakšen pomen naj imajo pa tudi venci pri pokopavanju odraslih kristijanov in pa še zlasti zakonskih? Sveta cerkev nam tukaj z vsemi svojimi obredi in molitvami kliče v spomin le oistro sodbo božjo, in milo kliče po božje vsmiljenje. Venec pa pomenja zmago in veselje. Kaj je mrlič zmagal? Mar je zanesljivo že zmagal sodbo in šel v veselje? Ali pa ste morda veseli vi, da je zmagal življenje? — Le otroke pred sedmim letom pogrēba sv. cerkev z veseljem, in naroča nadavati jim cvetličan venec v znamenje njihove nedolžnosti in deviške čistosti. Zato se tudi deviškim odrasencem kazakuje takošno zmagošlavje. — So pa zaslepljeni na sveti, ki tajijo sodbo po smrti, in ki imajo devištvo za neapamet. In kedo vé, da niso te nove šege z venci prvi vpeljali prav taki posvetnjaki ter nasprotniki cerkve Kristusove? — Nova šega je tudi, da se taki in taki vnikajo pogrebom svojih rajnikih. Pravi kristijani pa hoče-

jo biti svojem prvi prijatelji *ven do groba*. Takó je storil čislani gospod Val. Kosovel v svoji pristni udanosti do preljubne matere. Hvala mu za dar in vzgled!

Iz Vrtojbe. Bog ve, ali se motimo ali —?! Zdi se, da bo šlo! Menim namreč slogo mej obema Vrtojabama, po kateri tako željno teže vsi, katerim vze preseda vedno kavsanje z obeh strani, bodi v obraz in na licu mesta ali za hrbtom v gostilnah itd. Naša nada pa se naslanja na mlajši rod, kateri se je jel v zadnjem času združevati: skupno hoditi in popevati narodne pesmi, kar prej ni bilo.

Da so se mladenči z obeh Vrtojb zblizali, spoprijaznili in so sedaj prijatelji, utegne pač biti za bodočnost Vrtojbe velikega pomena... Ko postanejo gospodarji in bodo imeli uplívno besedo, bi se utegnili vendarle urediti kako prijateljsko razmerje mej lepima vasema g. in d. Vrtojbo. V ta namen bi prav srčno želeli, da bi se duh celokupnosti mej mladenči še bolj krepil in utrjal, kar bi se najprej doseglo s skupnim pevskim društvom za mladeniče.

Tako skupno pevsko društvo bodo ravno iz naznačenega namena podpirali vsi dobromisleči.

Torej: na delo!

Iz Šentviške gore. Lepo se je letos vršil obljubljeni praznik naše fare v dan našega farnege patrona sv. Vida. Obiskali so, nas, kakor navadno čt. duhovniki v obilnem številu. Najbolj je pa povzdignila slovesnost cerkveni pevski zbor, ki je bil zelo močan — 24 pevcev. Prišli so namreč i cerkljanski pevci. Skupno z domačimi se je pele slavna, a težka maša Wittova. O kako mogočno, presunljivo se je razlegalo petje v cerkvi! „Kvišku srca“, kvišku, kjer ni žalosti, truda in solz, kjer je večna počitaja, rajsko veselje, da tja nas vabi in kliče tako petje, kakoršno je bilo sv. Vida dan v farni cerkvi. Vam pa spoštovani pevci Gorskí in Cerkljanski, kličem vspodbudno: vrlo naprej, prepevajte Bogu in sebi v čast. Drugi naj iščejo svoja slave v razgrajanju, pjančevanju in drugih enakih lepih lastnostih, hribovci pa bodimo ponosni na svoje lepo petje; saj z lepim petjem druží se tudi omika surovost pa gine. Prisrčna zahvala vsem pevcem in pekinjam, ki ste nas počastili se svojim obiskom in združení z domačimi tako dostojno Boga in sebe častili in slavili. Da, le vrlo naprej Bogu in sebi v čast.

Podbrdo. — 14. junija. — Od binkoštno nedelje — do danes — imeli smo pri nas sv. misijon. — Vodil ga je občeznaní gospod o. Frančišek Doljak.

Vdeležili so se ga ne le „domačini“ temveč cela „stara nemška fara“. — Tudi iz bližnjih Kranjskih župnij dohajalo je vsak dan ljudstvo poslušat gospode misijonarje. — Takó, da so vže prve dni, domači ljudje tožili:

„Škoda — da je naša cerkev premajhna“. — V nedeljo od vse, ko se nebrojne množice dohajale od vseh strani k sklepu, je ljudstva kar mrgolelo po vasi.

Vse hvale vredno bilo je ves čas — obnašanje domačih in tujih poslušalcev; potrpeži so eden z drugim; stisnili so se po hišah in v cerkvi, da je dobil vsak svoj „koriček za silo“. — Drage volje prišli so bližnji gg. duhovni misijonarjem v pomoč — in prekoračili smo število 1400 obhajancev. Za naše razmere gotovo izdatno število!

Občinski svetovalci in drugi vplivni možje skrbeli so, da je vladal potreben red in mir. — Ti možaki priredili so tudi iz lastnega nagiba, zvečer po sklepu sv. misijona preč. g. patrom primerno ovacijo. — Ko se je pozneje posebna deputacija faranov — poklonila gg. patrom, pohvalil je domači župnik svoje ljudstvo — rekoč: „Ni moja zasluga, če smo doživeli te srečne in vesele dneve dušnega prenovljenja; temveč farani sami omislili so si iz lastnega nagiba sv. misijon. — Kakor hitro sem jim mogel povedati, da je mogoče vže letos sv. misijon imeti, lotili so se vplivni možje navdušeno priprav za ta namen; tekmovali so, kdo bo več storil, več se potrudil. — Tem možem se imamo toraj zahvaliti — za to srečo. — Rad priznam hvalečnega srca njih zasluge in veselí me, da je Vsegamogočni njih trud blagoslovil; da so svoj blagi namen dosegli. — Srečna je naša fara v tem obziru; da, naši možje-voditelji niso ljudstvu v spodtiko; temveč ga z lepim izgledom vodijo. —

In res! v vseh zadevah lep in spodbuden izgled dali so naši možaki — brez izjeme — tudi ob tej priložnosti. — Hvala in čast njim!

Veliko požrtvovalnost in gorečnost faranov videl je On, ki nad nami kraljuje, zato smemo upati — da bo po Nje-

govi milosti — ta misijon obrodil obilni in stalen sad.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. V Dragi je strahovit požar vpepelil 26 poslopj cerkev in novo šolo. — V nedeljo bodo blagoslovili zastavo pevskega društva „Ljubljane“. Tržaški Slovenci prirede ob tej priliki poseben vlak. — Sv. misijon bodo obhajali v Dobrničah; ob tej priliki odkrijejo spomenik misijonarju in škofu Baragi. — Posestnik Viktor Pajer se je obesil, ko se mu je vsled pljučnice mešalo. Pazite na bolnike. — V Blokah je treščilo v zvonik podružnične cerkve ter ga na več krajih poškodovalo. — V Ljubljani osnujejo gospodinjstvo šolo za revnejša dekleta obrtnikov in delavcev. — V Medvodah je Franc Strgar tako nesrečno padel raz voz, da je drugi dan umrl. — Slaboumni J. Polajnar iz Sv. Katarine pri Trzinu si je z nožem prerezal vrat in trebuh, da je mrtev obležal.

Na Štajerskem. Treščilo je v zvonik cerkve Sv. Vida v Hudini. Škode, je precej. — V Arclinu blizu Celja je nastal pretep med fanti. Martin Brglez jih je dobil toliko, da je v bolnišnici umrl. — Pri zidanju novega poštnega poslopja našli so zanimive, zelo stare rimske spomenike. — Dva dečka ustrelil le v Raštanju blizu Rajhenburga devetletni pastir, igraje se s gospodarjevo puško. Silen vihar in naliv je razsajal v kozjanskem okraju.

Na Koroškem. Blizu Lukave v zgornji Ziljski dolini so se prikazale divje zverine (volkovi ali medvedi), ki napravljajo med ovčami na planinah obilno škodo. — Nemški „vereinshaus“ hočejo zidati Velikovečani. Samo tega jim je še treba, da bode tam nemška glorijska popolna, ali kaj!? — „Bauernbund“ bode rogovilil dné 13. t. m. v Himelbergu, kjer ima svoji občni zbor, potem pá „bauerntag“. Poslanca Lemiš in Eisele bodeta govorila o političnem položaju. Ali bodeta kmetom tudi pripovedovala, kako sta razgrajala v drž. zboru in pomagala zabijati denar ljudstva? Več podružnic Ciril in Metodove družbe je priredilo sijajne shode. — Nemila smrt je zadnji čas pobrala več rodoljubov-duhovnikov. — V Ločah blizu Beljaka so pogorela pohištva trem posestnikom. V St. Vidu ob Glini je bil velik požar.

NOVICE.

Gorica.

Kakor smo čuli od verodostojne strani, prijel je msgr. Bensa od papeževnega nuncija na Dunaju vso cerkvenopravno škofovsko oblast izimši ordinacije in birmovanje.

Sloveči župnik Kneipp je v petek jutraj ob polu petih umrl. Velikemu dobrotniku človeštva večni mir in pokoj! **Procesija sv. Rešnjega Telesa** vršila se je v Gorici ob krasnem vremenu. Pogrešali smo le našega preljubljenega nadpastirja. Mesto njega je vodil procesijo stolni prošt msg. Jordan.

„**Sentinella**“ in procesija sv. Rešnjega Telesa. Goriško „budalo“ jezeče se radi prepovedane tombole, vpraša, zakaj pa se ne prepove procesija sv. Reš. Telesa. Da uredniki „Sentinelle“ ne pojmiyo vzyišenosti te procesije radi verujemo! To je vže skrajna profanacija staviti na jednako stopinjo procesijo s tombolo. Da; da uredniki okolo „budala“ napravijo kmalu tombolo!

Iz Brd. Na praznik presv. Trojice sešli ste se dve procesiji pri M. B. na Vrhovlju. Prva je prišla iz Šmartnega okolo 7. ure. Opravilo in govor je imel o. Oton iz Kostanjevice. Po maši je došla gradenska procesija, katero je vodil domači vikarij č. g. And. Žnidarčič. Pri obeh sv. mašah smo čuli lepo ubrano petje, posebno so se odlikovali Gradenci. Ta lepa slovesnost se bo vsako leto obhajala na Vrhovlju.

Iz Rifemberga prejeli smo daljši dopis. Radi pomanjkanja prostora priobčino le glavne misli:

Vže tako slovesni dan s procesijo bil je letos — še pomenljivejši.

Šolski mladini omislilo je namreč županstvo s pripomočjo doneskov nekaterih rodoljubov — krasno zastavo. Blagoslovil je zastavo pred slovesnim obhodom preč. g. župnik, za kar mu srčna zahvala. V veliko veselje ljudstva se je zastava nosila pri procesiji.

Delo hvali — mojstre. Ročna dela oskrbela je gđ. Arko.

Vrlim Rifemberžanom: Slava!

Procesija v Ločniku z običajno

slovensko propovedjo se je mirno ob krasnem vremenu vršila.

V Podgori je v petek konečno odobrila in pohvalila novo šolo na lice mesta došla komisija.

„Cecilijansko društvo“ je imelo danes v goriški nadškofiji občni zbor.

O njem prihodnjic.

V Št. Petru se je poročil cerkvenik, g. Frančišek Černic z Justino Černicevo. G. Černic je jako marljiv ud in odbornik „Zveze“, zraven pa tudi jako delaven odbornik „Hranilnice in posojilnice“. Poročencema iz srca kličemo: mnoga leta!!

Tombolo v Gorici je prepovedalo okrajno glavarstvo.

Ples na Placuti je letos izostal vsled glavarstvene prepovedi. Tako so vsaj prebivalci Placute imeli mirno noč.

Pravda Budin contra „Corriere“, ki se je imela vršiti v saboto v Zadru je odložena.

Slovenski napisi nad prodajalnici se vedno bolj pojavljajo. Tudi g. Mose je napravil slovenski napis. Tako je prav. Slovenci pokazite, kje so vaše prodajalnice!

Ob Sveto Goro se zopet zadira „Corriere“ od torka. Toži se mu še po preteklem stoletju, ko je bilo tam gori vse laško.

Ali ni Sv. Gora na slovenskih tleh. Če so pa Slovenci na Sv. Gori, so vendar vsi zmožni tudi italijanskim romarjem vstreti. Nihče se dosedaj še ni pritožil.

Odgovarjamo nekaterim čč. gg. na njih vprašanje, da-li se bomo dali vstrahovati z ozirom našo polemiko, da bodemo i naprej hodili pot *odločnosti*! Slobodni hočemo biti na vse strani, vezani samo po načelih *krščanske pravice in krščanskega moštev*! Zavladaj — pravica na celj črti, — zavladal bo i mir!!

Naša načela so načela I. slov. kat. shoda! Iz tega pa ne sledi, da bi morali v jedno mer rohneti proti „Soči“.

Za to, da bi iz trte izvilj polemiko, pač ni bil ustanovljen Pr. L.!

Boga hvalimo, da je Soča s sedajno svojo pisavo sama ustanovila mej Slovinci v Goriškej nekaj *modus vivendi*.

Če bi pa kedaj utegnili kršiti ali kršč. vero ali kršč. moralo, no tedaj smo mi prvi, kateri se bomo oglasili.

Mi smo gledé na Sočo slobodnih rok, prav tako kakor gledé na Eco ali na Corriere! Capito?

„Pr. List“ se je menda, kakor trdi nekateri *autorevoli*, pregrešil zoper kršč. ljubezen, ker je preveč napadal Eco!

Kolikor čujemo in smo se tudi sami prepričali, se nikjer ne trdi, da ne bi imel „Pr. L.“, *bistveno, stvarno* prav, le način, o j ta naš način polemike je kriv! Gospoda! Po Vaši lastni sodbi se je „Pr. L.“ pregrešil samo proti kršč. ljubezni: iz tega pa sledi, da se po Vaši lastni sodbi ni pregrešil niti proti kršč. resnici, (kršč. pravici), niti proti kršč. upanju.

So pa neki listi, kateri so se pregrešili proti kršč. resnici: ker proti kršč. pravici in proti kršč. upanju našega ubogega naroda, kateri ves obupan išče tudi v narodnih zadevah jedino uteho v kršč. načelih, v naročju sv. matere kat. Cerkve! — Kdor pa je kršil pravico, upanje, ta je kršil tudi kršč. ljubezen! Ste umeli?

V Biljah vršila se je včeraj prelepa procesija ob 9. uri bila je slovesna sv. maša, katero je daroval vlč. g. dekan šempeterski, procesijo pa je vodil prečastiti monsignor Andrej Marušič. Med procesijo svirala je prvaška godba izključno same cerkvene komade. Domači pevci peli so med sv. mašo prav dobro Lavtizarjevo mašo „Ecce panis angelorum“ popoldne pa lepe litanije Kothe-jeve. Po blagoslovu bila je domača zabava na dvorišču Jos. Nemet-a.

Hranilnica in posojilnica v Biljah začela je poslovati dne 8. t. m. in vrljo napreduje. Do sedaj je pristopilo zadruzi 80 udov. V 10 dneh imela je prometa 2000 glđ. — Ljudje se za hranilnice jako zanimajo. Le naprej v vsaki župniji mora se osnovati enak zavod.

Dopisniku iz hribov Dopisov, kakor je bil iz hribov v predzadnji „Soči“, naš list ne prinaša. Sumnjenj o posameznih osebah ne moremo objavljati, zato smo tudi Vaš dopis o gorskem trgovcu vrgli v koš. Potrudite se na drugi način dotičnega trgovca odvrniti od laških trgovcev, ako nima kake kljube pri njih. Ne zamerite!

Kaj pa še? Goriškemu „budalu“ je padlo v glavo, zahtevati večji vpliv muicipija pri nastavljanju duhovnikov v Gorici. Srčna želja „Sentinelle“ je najbrže, da se imenujejo krivonosi Lu-zatto, Dörfles e tutti quanti kon-

sistorijalnimi svetniki. Tako daleč pa pač se nismo.

Utonil je v Soči vojak tukajšnega polka, ko se je kopal. Trupla še niso vdobili.

Na postaji je vmrl 22 letni mladeneč iz Ogerskega. Vračal se iz S. Rema v domovino, a na goriški postaji se ga je lotila slabost in obstal je mrtev.

Legalizovanje podpisov. Pravosodni minister je s posebno okrožnico opozoril vsa sodišča, da ne smejo siliti strank k notarjem, ako hočejo iste na sodišču legalizovati svoj podpis, marveč morajo brez prigovora storiti svojo dolžnost. — Tem potom si ljudje zares prihranijo marsikak krajcar za nujniše potrebe

Volitev v mestni svet Goriški je dokončana. Izvoljeni so možje po srcu židovsko-liberalne stranke.

Umrl je v Šturji pri Ajdovščini g. Filip Schlegel. N. v. m. p.!

Izpred sodišča. Zatožen je bil hlapec Franc Fortunat. Po poti domov misleč da so Slovenci pozdravi: Živijo fantje! Nasprotnika sta bila Lahona, ter sta ga vsled tega pretepla. Zatožen je bil hudodelstva žuganja; pretepalca sta bila pa zaslšana kot priči. Vendar je bil Fortunat oproščen, ker je dokazal, da ni nikogar izžival.

V državno komisijo za pregledovanja zemljiškega davka je za Goriško pokličen finančni minister conte Panigai-a, ker se je grof Alfred Coronini odpo-vedal.

Trst-Istra.

Nadvojvoda Leopold Salvator je v spremstvu 48 častnikov došel v Trst.

Trgovski minister baron Glanz je bil v Trstu, kjer se je vdeležil slavnosti spuščanja v morje novega Lloydovega parnika „Trieste“.

Imenovanja pri pošti. Poštni oficijali so imenovani poštni asistentje: K. Unterkircher, L. Pük, Fr. vit. Resmini, J. Gerdol, Bl. Maggi, F. Stupac in Jož. Hvala za Trst; J. Velikonja za Gorico.

Pogozdovanje Krasa. Letošnjo spomlad so na Krasu posadili nad 2 800.000 gozdnih drevesc, katere je dala ljubljanska c. kr. gozdna drevesnica.

O napadih v Šklednju posebno lažljivo poročajo tržaški „Piccolo“. Vsemu so krivi Slovenci. To pa ni res i temu oporekajo celo tržaški nemški listi. Pretep je nastal vsled nastopa privandranih italijanskih delavcev, ki so ob polnih avstrijskih loncih postali praširni.

Tržaški mestni svet in slov šola. Mestni svet je sklenil, da ne odpošlje odposlancev v komisijo za ustanovitev slovenske šole. Kedaj bode pač državna oblast uklonila tržaško trmo?

Delavske izgrede v Šklednju je porabil tržaški mestni zbor v svoje politične namene. Mestni odbornik Venezian je dokazoval, da izgrede v Šklednju so neko nadaljevanje nasilstev, katere upri-zarjajo Slovani proti zatiranim Italijanom. Seveda je galerija hrupno odobravala njegov govor. Da, da neki tržaški tat je tudi enkrat, potem ko je ukradel, po ulici tekel in kričal: „Primate tatu, primate tatu!“

Strašna nesreča se je dogodila v sredo blizu sv. Sobote pri Šklednju. Kopali so zemljo, a hkratu se je utrgala zemlja in je zasula dva delavca. Po polurnem naporu so izkopali oba delavca, hudo razmersarjena, ter ju prepeljali v bolnišnico.

Napadovalci slovenskih učiteljščnikov na parniku „Carli“ so bili obsojeni, in sicer na 10 in 8 mesecev. Izmed izgrednikov pa, ki so dne 6. aprila napadli gojence učiteljšča jih je bilo obsojenih 5. Pravica je Bogu in ljudem ljuba.

Umor. Veliko senzacijo vzbuja na Bolgarskem umor lepe Ane Simon. Iznebiti se je hotel Bojčev, ritmojster iz knežjega spremstva. Omamil jo je kloroformom ter s pomočjo Novelica, policijskega načelnika v Plovdivu, potopil v reki Marici. Listi pripovedujejo, da je na knežjem dvoru bolgarskem precej gnjilega.

Izvolitev dveh socijalnih demokratov v Galiciji. Socijalni demokratje v Galiciji so prejeli, kakor se poroča iz verodostojnih virov, z Angleškega 80.000 glđ. in iz Belgije 30.000 glđ. za volitve. In poleg tega je igral važno vlogo tudi judovski denar, kajti judje so bili povsodi pri volitvah na strani socijalnih demokratov kot njihovi volitelji, potem se ni čuditi, kako sta zmagala v Krakovu in Lvovu socijalna demokrata pri volitvi za državni zbor.

Zdravnik in razbojnik. „Denar sem, ali te ubijem“, s temi besedami zastavil je pred kratkem v gorskem lesu

hudobnež v pozni noči domov se vračajočega zdravnika. Ali zdravnika ne oblije kurja polt, marveč prav pošteno naklesti potepina in potem ide mirno domov. Doma mu povedo, da ga pričakuje človek, hudo tožec, češ da jo je skupil pri nekem pretepu prav po nedolžnem. Bil je isti razbojnik, zdravnik se ga usmili kakor Samaritan in — ga odpusti v miru.

Prava otroška ljubezen. Ko se vračal škof Edvard Pie l. 1870 iz rimskega koncila, so ga v njegovi stolici Poitiers prav slovesno vsprejeli. Med zvonjenjem in pokanjem topičev se je bližal škof v sredi kanonikov in drugih duhovnikov svoji palači. Pred to je stala njegova mati, ki je s solzami v očeh opazovala svojega „ljubega prelata“ kakor ga je navadno imenovala. Ko jo škof zagleda, ne zmeni se za svoje spremstvo temveč se vrže njej v naročje in jo objame. Vse to je storil iz otroške ljubezni. Kmalu po tem dogodku je obiskal general dotičnega mesta škofa, da bi z njim govoril. Mati odpre škofovo sobo ter tiho pravi: „Gospod, general hoče z Vami govoriti.“ Nobenega odgovora ne dobi na to. „Gospod, gospod“, ponavlja nepotrpežljivo mati, „general Vas pričakuje!“ Zopet nič odgovora. „Edvard, pridi vendar, general je tu!“ Sedaj še le skoči škof ter hiti ves vesel in ginjen za materjo. S tem je hotel pokazati dobri sin, da je in ostane za svojo mater le „Edvard“ ne pa „gospod“.

Vesten gost. Neki hanoveranski list prinesel je sledeči inserat: Vsled pogodbe z mojim dosedanjim gospodarjem moram stanovanje glede na svojo izselitev zapustiti tako, v kakoršno sem pred tremi leti prišel. Da spolnim to določbo, kupim takoj 50 miši, 200 molov ter 200 stenic.

Kaj vse si laška vlada dovoli v cerkvi. Kdor obišče preslavno mesto Rim — „glavo sveta“, kjer stoji nepremagljiva skala sv. cerkve — ne sme prezreti vsaj poglavitnih spomenikov starega Rima zlasti iz časa cesarja Avgusta, iz zlate dobe rimske zgodovine. Naj lepsi in jako prvotno ohranjen je Pantheon, od Avgustovega zeta Agrippa Jupiteru na čast l. 27 pred Kristusom sezidano svetišče. Oblika tega znamenitega tempelja je okrogla kupola, 43½ metra visoka in toliko dolga v premerju, ki dobiva svetlobo skozi odprto votlino od zgoraj. (Kupola cerkve sv. Petra v Rimu ima od zgoraj vrh velikanse cerkve velikost tega svetišča). Leta 609 po Kristusu blagoslovil je Pantheon papež sv. Bonifacij IV. v katoliško cerkev — ter prenesel v njo mnogo mučeniških ostankov, radi česar se zdaj imenuje „cerkev Matere Božje pri mačeniških“.

Tudi pisec teh vrstic obiskal je Pantheon pretekli mesec in sicer 12. dne ravno o poldne. Kakor se spodobi vernemu kristjani — poiskal si je kakor sveti trije kralji po zvezdi — tako on po večni luči Najsvetejšega. pred katerim je opravil kratko molitev. Od altarja Najsvetejšega prišel je do Marijinega altarja, blizu katerega ga je zanimala vzdžana spominska plošča, pod katero počiva truplo do zdaj neprekošenega slikarja Rafaela. — Od tu naprej v krogu vrstijo se drugi altarji in spomeniki imenitnih rajnikih. Ravno altarja Najsvetejšega nasproti zagleda se vže od daleč vlit grob — sarkofag — s zlatimi črkami: Vittorio Emanuele II, Padre della Patria, kjer leži po tem takem tisti, ki je papežu vzel Rim z državo vred, da je zveržil tako zvano „zedinjeno Italijo“ (Italia unita, ma non compiuta — ker primanjkujejo še naše dežele in južno Tirolsko).

Na najbolj vidnem kraju ob tem grobu zbolel ga je v oči velik venec s črkami „Trieste ed Istria“. Pred grobom, ki je zelo visok, straži vladno čuvaj civilno oblečen. Bil je poln svetinj in križcev pod frakom. Zraven njega pa je stajalo ali pult z veliko knjigo za vpisovanje in s pisalnimi potrebščinami pred katerimi je drug stražnik. Naš romar zagledavši oni venec, kima z glavo, kar se čudno zdi obema čuvajema. Na to vpraša nekako osorno, zakaj so bukke s črnim v cerkvi, kjer je prostor za molitve.

Na to mu odgovorita, da v tej cerkvi je tako radi pripoznanja obstoječih laških razmer, za vdanost i. t. d. na kar pa romar ne molči ter pravi, da je prehodil že veliko sveta, pa da je povsod videl kako knjigo v sakristijah ne pa v cerkvah.

To je bil ogenj v strehi. Čuvaja zadereta glas, da na Laškem so take postave, da do zdaj ni še nihče ne od domačih ne od tujih kaj tacega o knjigah pripomnil, da so se celo mnogi du-

hovniki v tisto spominsko knjigo vpisali itd. Takoj je bilo polno ljudi skupaj kakor na trgu. Na to vprašajo prav zapeljivo, naj romar pové, koga čuvata stražnika in laška postava na tem mestu. On jih je pa zavrnil, da kaj tacega ni treba ne vprašati ne odgovarjati, ker pove veliki napis na grobu vže pol ure daleč, kdo tukaj počiva. Taka in enaka vprašanja so mu stavljali, da bi ga vlovili. On pa se je držal trdo le one knjige, ki ne spadajo v cerkev, marveč v sakristijo. Sam je bil — in vsi zagrizeni Lahi proti njemu. V cerkvi se ni hotel pričkat. Zato so se vdrli vsi za njim ven na trg. Tukaj so se šele zbrali v četo, med njimi mnogo preoblečenih orožnikov. Iskali so iz njega kako razžale-nje ranjcega „Padre della Patria“ ali kaj tacega, on pa je stanovitno preganjal tisto knjigo iz cerkve v sakristijo. Ker niso imeli postavnega vzroka, odje-njati so morali. Preoblečen orožnik prosil ga je, da bi ne zameril ter se mu je ponudil v varstvo pred razdraženim ljudstvom.

Kako naj se Slovenci prekrizajo. Marsikje se je vdomačila tuja naveda, da se spoznava ali trdi presveta Trojica s znamenjem svetega križa čez celi obraz in z izrečenimi imeni Božjih oseb. Takó pa nas ni učila (slovenska) mati. Vže katekizem ima ta-le nauk: Križ delamo takó: prekrizamo z desnico očeta, usta in prsi rekoč: V imenu Boga Očeta +, in Sina +, in svetega Duha + Amen. Takó se tudi mašnik „vžegna“ pri sv. evangeliju. Če se tudi nekoliko dalje zamudi s trojnim kakor, le z enim križem, vendar je pomenljivejše in prikladnejše. Držimo se zato svoje stare navade, če se imamo tudi v tem ločiti od drugih! Ta slovenska navada vžaja tudi sv. očetu papežu. Ko so bili pretekli mesec zbrani nekateri romarji v imenitni sikstinski kapeli v Rimu iz pričakovali sv. očeta papeža, da bi pričó njih maševal, bilo mu je na obrazu brati veselje in posebno zanimanje, ko je zapazil, da se nekdo blizo njega po slovensko „žegnuje“. Ravno zadnja okrožnica: „Divinum illud munus“ od 9. maja t. l. lepo govori tudi o presv. Trojici, katero pa mi vedno po slovensko spoznavati hočemo.

Velika nesreča na železnici. Pri Derptu na Ruskem je skočil vlak iz tira; 16 vagonov je bilo zdrobljenih. Ubitih je bilo 100 vojakov in dva častnika, 60 vojakov pa ranjenih. Vzrok nesreči je povodenj, katera je nastala vsled dolgotrajnega dežja.

Rusko darilo našemu cesarju. Avstrijsko-ogerska naselbina v Novgorodu bo poslala v kratkem deputacijo k našemu cesarju ter mu izročila v spomin na zadnji obisk Rusije krasno, a tudi originalno darilo. To darilo bo meter visoka ura v obliki gotskega stolpa, ki kaže ure, dneve in izpremembe lune. V-saki dan ob 12 uri po dnevi in ob 9. uri zvečer se odpro vrata na stolpu in na balkom prideta car Nikolaj II. in cesar Fran Josip I. s sijajnim spremstvom. Hkratu zasvira godba v uri rusko in potem avstrijsko himno. Podobi obeh vladarjev ostaneata kake 3 minute na verandi se sprehajati sem ter tja in se iz nova umakneta v stolp. To uro je napravil v Rusiji živeč Avstrijec.

Laški berači so priznani kot jako nadležni, tako, da se lahko merijo z vsemi njih drugorodnimi tovariši. To se je posebno dobro pokazalo te dni, ko sto se mudila v Benetkah laški prestolonaslednik in njega soproga. Tekom treh dni sta dobila 1100 pismenih prošenj za podporo, po vrh so jih pa berači še nadlegovali, koder sta se pokazala. Nekateri berači so se z gondolami peljali za njima. Šest teh sitnih ljudij je padlo v morje. Jeden berač pa je kar plaval v gondoli in vrgel vanjo svojo prošnjo!

Listnica vredništva: Vsem gg. dopisateljem, katerih spise smo danes morali odložiti, srčna hvala! Zdi se nam, da bode treba list še — *svetati*, če ostanejo vsi naročniki in vsi gg. dopisniki zvesti in če naš list ne premine po treh mescih, kakor je nekje prorokovano! — Vederemo! —

Z A Z V A Z A.

Meseca marca naročili smo pri gosp. Albertu Samassi c. kr. dvornemu zvonarju v Ljubljani tri nove zvonove, koje nam je v začetku junija postavil.

Sicer že delo hvali mojstra, ali mi-lo done-i, zvonki, kakor srebro čist glas, kojega je znal le gosp. Samassa našim zvonovom ubrati, nas je tako iznenadil, da si štejemo v sveto dolžnost tem potom izreči mu našo popolno zahvalo in ga vsakomur priporočati.

▼ *Gabrovici, dne 8. junija 1897.*

Za vse občinarje:

J. Žerjav
župan.

J. Schlunder
vikar.

Kdor želi imeti prav prijetne počitnice, ali morda ostati tudi čez zimo v enem najlepših krajev goriške okolice ima na razpolago dvonadstropno hišo z preprosto lego, z dvoriščem vrtom, i. t. d. v Sempetru pri Gorici.

Stanovanja oddaja pod jako ugodnimi pogoji.

Andrej Bizjak
velepos. v Sempetru.

Friderik Müller

zastopnik trdke N. Schad Monakovo
Vrtna ulica št. 24.

priporoča slavnemu občinstvu bicikle renomiranih tovarov Dürkopp in „Swift“ Steyr. Specialiteta „Diana 21“, izvrsten stroj, lehak tek. Ti izdelki se ne strajo nikake konkurence. Lastna kolesarska šola se nahaja v Dreherjevem salonu.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč., duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnih, bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje,

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Svečar J. Kopač v Gorici,

Solkanska cesta št. 9.

priporoča prečastitim cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu, garantirane pristne čebelno-voščene sveče kilg. po 2 gld. 45 kr.

Za pristnost teh sveč jamčim z 1000 kron.

V Trstu ima zastop in zalogo mojih sveč g. Iv. Lavrencich trgovec s cerkvenim orodjem in paramenti, Piazza Piccola za palačo municipija v Trstu.

Ima v zalogi tudi sveče za pogrebe.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga „Bambus“ dvokoles iz graške tovarne in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd.

V nunski ulici št. 16

Popravljalnica koles in iz delovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840.

Zavod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnejših kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade družstvenikom.

V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:

101 800 oseb s 130,760,000 gld. kapitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994.000. gld.

Kot zavarovanje za slučaj doživetja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kedar je zavarovanec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).

Osrednja pisarna je na Dunaju l.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Kranjsko v Gorici, Via Ponte Isonzo.

Nova trgovina.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril novo prodajalnico manufakturnega blaga v ulici Duomo št. 13 poleg stolne cerkve. Prodajam po najnižjih cenah.

Rojaki! obljubujem Vam najboljšo postrežbo, se priporočam za obilen obisk.

Za odličnim spoštovanjem

E. Šušteršič et Co

Vinarsko in sadjarsko društvo

za Brda

naznanja da je otvorilo društveno zalogo brskih vin v ulici Barzellini. V zalogi se dobivajo poleg pristne rebule tudi razna domača črna vina. Za pristnost se jamči.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši
g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Kofu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboji. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Miljsveče prve in druge vrste namreč po 1/4 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje — Cena primerna. — Postrežba točna.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici

zvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila zvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

TEODOR SLABANJA

srebrar v GORICI ulica Morelli štev. 17.

Priporoča se prečastiti duhovščini za izgotavljanje cerkvenih posod in orodja po najnovejših vzorcih in najnižji ceni kot: monstranc, kelihov, svečnikov, itd. itd. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se po želji preč. p. n. gospodov naročnikov stavijo prav ugodni plačilni pogoji.

Strelocode iz bakra v ognju pozlačene najboljše iznajdbe kakor tudi vsakovrstno enako popravo in pozlačenje priporočam po najnižjih cenah

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštuno prosto.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Prvi fotografski zavod

Antona Jerkiča

v Gorici

poleg škofije prevzame vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Neprekosljivo delo jamči.

Cene poštene.

Slamnike!!

Vsakovrstne oblike, najnovejše mode, iz domače in tuje slame, izdeluje, popravlja, stafiira in prodaje na drobno in debelo po najnižjih cenah

Ivan Hribar

v Ihanu p. Domžale.

Naznanilo.

Na prodaj so stare nevezane knjige „Družbe sv. Mohora“ in nekaj drugih v prav dobrem stanu in po nizki ceni, pripravne za kako farno bukvarno.

Več o tem se zve v našem upravnistvu.

Nunske ulice št. 10.

NAJNIZJE CENE

G. LIKAR

V GORICI

sred Semeniške ulice proti Placuti na desni h. št. 10.

Velika zaloga

pisarniških in šolskih potrebščin.

Raznovrsten papir in papirnati izdelki.

Knjige: molitvene, šolske, vpisovalne i. t. d.

svete podobice.

SVETE PODOBE

Tiskovine za duhovnije in županije.

Tiskanje zasebnih tiskovin: računov, napisov i. t. d.

Posebnice (vizitke) 100 navadnih 60 kr.; finijih 70 kr.

Pergamentni papir za maslo zavijati.

Svilen papir in peresa za umetne cvetlice.

Svetilke za veselice.

Olepšava in papir za rakeve (mrtvaške truge).

Sindetikon, zlěpi ubiti percelan, stěklo i. t. d.

Črnilniki, ravnila, svinčniki, ročniki, peresa, pečatni vosek, oblati, ploščice, pisala, gobe, radirke, tinta, prah za tinto itd.

NAJNIZJE CENE

Trgovca z manufakturnim blagom

JURIJ MOSE V GORICI

v Raštelu št. 8.

ima bogato preskrbljeno zalogo volnenih in svilenih snovij
ter perila in platna iz samega lana za gospoda in kmeta.

Najnovejše

moderno blago in perilo za vsaki stan,

kot n. pr. za uradnike, učitelje, čč. duhovnike itd.

Največja zaloga volnenih ali zimnatih blazin za postelje, pogrinjaj, vsakovrstnih volnenih plahit i. t. d.

Vse po najnižji ceni.